

S U M M A
SCIENTIARUM HUMANARUM,
S E U
C O N C L U S I O N E S
E X

UNIVERSA PHILOSOPHIA;
Perillustri & Reverendissimo Domino

D. J O A N N I
De Galczyno
G A Ł C Z Y N S K I,

Ecclesiarum, Loviciensîs Collegiatæ
Canonico Uniejoviensîs Decano &
Officiali, Białcensîs Præposito, Me-
cænati amplissimo.

S A C R Æ,

Sub fortunatissimis ejusdem auspiciis

Defendente A. R. D. CHRISTOPHORO XAVERIO CZY-
ŻEWSKI Mariana Academia Rectore, Maxima Congregationis
Præfecto, Maximi ac REVERENDISSIMI SUI
NOMINIS minimo ac reverentissimo cliente,

Anno

Increata & Incarnata Sapientia,

Cujus à summo egressio & occurfus usque ad summum

1711.

Mense

Die

Typis Collegii Califfiensis Soc, J E S U.

*Ex Bibliotheca Collegii Lucanensis Joh. R. P. in x. P. Alex.
Niepok. S. R. C.
Coll. Lucan.*

Ursa minor majorq; Polo est: GALEZYNIUS Urfus,
Annon maximus est, SUMMA vel ipsa perans?

59368/10

Frontem, Prælatumq; Caput, transmittit in astra,
Et medium se Orbi dividit atq; Polo;
Sic vel divisus SOKOLA attingere SUMMA
Novit: quid faceret, si integer ille foret?

AD PERILLUSTREM

E T

Reverendissimum Dominum

D. JOANNEM
GAŁCZYNSKI

Loviciensem Canonicum, Uniejovi-
ensem Decanum & Officialem, Præ-
positum Bialcensem &c. &c.

*V*capacissimæ mentis Tuæ fastigium attingeret, in summam sese cum Philosophicis The-
sibus, redigere debuit Oratio, PERILLU-
STRIS REVERENDISSIME DOMI-
NE. Equidem habet reunitas nostra præ-
textum: dum Benefactori amplissimo, sum-
mam: literarum Complemento, Summam
Scientiarum rependit quodammodo. Et
certè in hoc felices: quod cum Tua libera-
litate aliquando ad calculum venerimus; dum summam, in cen-
sum quendam gratitudinis, Nomini Tuo, subscribimus. Redigi-
mus

mus etenim in numerum, sparsim profusa beneficia; ex quibus eam confecimus summam; quæ ipsæ etiam censerî artes, non erubescerent. Nec iste solum est, abblandientis styli lepor: nihil enim gratitudo nostra, hucusq; egisset; si non Philosophiæ summam, eidem obtulisset; per quem, consummari Calissienſes capere scientiæ. Et certe ideo forsitan, sese in summam collegit Philosophia; quia jam ultimatò summa est in scholis nostris; cum supremam Cursûs Theologici coronidem, Athenæo Calissienſi imponas. Quare tam multa in literas expendenti, meritò scientiarum summa contigit. Sanè nulli magis erudita liberalitas est; quam quæ verè liberales, & sui similes produxit artes; & ad apicem deduxit sapientiam. Adeò aurum Tuum multorum prodigalitate ingeniosus est! vidimus etenim, plerumq; superbas opes, duris atteri machinis, aularum structuris obtundi; in quibus, tam insolenter occurritur venturis aliquando ruderibus. Vidimus pr-fusas aliorum divitias, in luxum effluxisse; ut post brevem hortorum, Palatiorumq; usuram, mollius tam delicatâ aurî jacturâ premerentur. Tibi nunquam, tam ruditer fluxere impensæ; quasi limatiùs à Tuo contactu aurum, nonnisi ad ingenia polienda inferuisset. Et verò, nullæ tam fluxæ in Tuis manibus, fuere opes; quas solidior usus, in fundamentum scientiarum non secerneret: id demum honestum ratus si artium ageres architectum. Nec dubium, quòd feliciter Tuis innixa curis structura eminebit; qui non minus literarum cultor, quàm conditor es. Verum equidem quòd nulla inclinantium sese sub stemmate murorum majestas, Te adoret; nulla in fastigium educta moles, Tuæ sese submitat liberalitati: sed hoc minus est in rem nostram; nimirum eum conditorem colimus; cujus amplissima manus, non ædium, sed eruditæ mentium capacitate sese continere intendit. Profectò animorum ista fundatio est, & augustissima; in qua universorum ingenia, in immensum extendi poterunt. Sanè angustior desideriis suis, Archidiaecesis nostra fuerat: quæ sacrioris scientiæ hucusq; indiga, aliunde radios ducere debuerat. Tu primus, ne alieno sole caleremus, sidus Theologicum appendisti: quod cum singulari magni Nominis luce, diu illustre iter decurreret. Verùm vocamur alio, ab admiratione communi; id enim stuporem nostrum implet maxime; quod Karnkovianum, Lubienſcianumq; opus perficias, eo ipso vix non Eminentiſſimus, quod

quod Præsulum ceptis, supremam imponas manum. Admisere Te illi in consortium Fundatricis gloriæ; & minùs jam credo sanctissimi manes, se non perfecisse intentum dolent; cum sua vota Te consummatore continuari, & tumultus adspiciunt. Laborant etiam nunc pientissimæ umbræ, in sudantibus mausoleis; ne sacra tiara inornatus, Fundatorum numerum augeas; quorum desideria, tam amplâ munificentia auxisti. Equidem, haud ingrata mentione, recolimus STANISLAUM KARNKOWSKI; cujus innocens agnus, hoc est, in favores pecus molliissimum, ita sese in commoditates nostras attondit; ut planè in habitum abirent gratiæ. Adoramus profundo gestu MATHIÆ LUBIENSKI Gentilitium Caput, quod adactò gladio transfossus, & nobiliori quàm olim Iupiter vulnere, Calissiensem fecit renasci Minervam. Verum nescio quod in ipsis muris dubium est; dum illa structurarum machina, (quæ geminis Præsulibus, plantam suam submisit,) Tibi Theologiam, hoc est Scientiarum Caput & fastigium sponte inclinat; quasi adeò sumptuosa moles, ideo se solum erexisset; ut à Tuo perficeretur Imperio. Dum alias otiosâ imaginatione in fortunam Collegii nostri inquireremus; advertimus bruta nonnisi in humanitatem quandam consensisse; ut nostræ felicitati faverent. Spectavimus KARNKOVIANOS Agnos, Uros LUBIENIANOS; & quibus in nos nullum humanius stemma exitit;) nunc iterum SOKOLA Tuus accedit; qui sic in humanitate profecit; ut etiam ad Theologiæ fundamenta suum studium transferret. Implet Nobilissimum PERILLUSTRIS GÂLCZYNSCIORUM Domûs Insigne, grande illud anigma, hoc est fortissima inter coalescentem Aprum & Ursum cæsura; quæ verè disputantibus debebatur: in scissi etenim SOKOLÆ gloriâ, rursum Theologia nostra decideret. Maxime cum in eam mansuetudinem cicur evaserit stemma, ut sese à suis palpari gratiis, contrectari beneficiis permittat. Neq; solùm concrecentem cum Urso Aprum miramur hodie; nempe illud gloriosius est, SOKOLAM Tuum cum KARNKOVIANO Agno, & Uro LUBIENSCIANO convenisse; ut affini liberalitate, paribus incorporarentur beneficiis; ducturi propediem consanguinitatem purpurarum; quos ita & animi & liberalitatis quædam cognatio conjunxit. Hic excurrere parabamus in vetustissima Domûs GÂLCZYNSCIORUM decora: sed quia

longum esset in singulorum abire Pancgyres; PERILLUSTREM
REVERENDISSIMUM MARTINUM GALCZYNSKI Cu-
stodem Poshaniensem, Præpositum Łoviciensem, Gnesnensem Lanci-
ciensem Canonicum, nec non JOANNEM Cantorem Gnesnersem
Canonicum Cracoviensem & Sacra Regia Majestatis Secretarium,
reverenter summa scientiarum præterit, vel ideo; quia in Te uno
& sanguinis & Gloræ recognoscit summarium. Nostra jam fe-
licitati, à Tua manu consummata, nihil restat; nisi cum summam
scientiarum obtulerimus, nos ipsos in summam votorum adstringere;
hoc est, ut post Łovicienses Cathedras, Unjejovienses Prælaturas,
Te cognatus evehat honor; unde Te scientiarum nostrarum summa,
summum possit adspicere, ut volumus.

CONCLUSIONES
EX
VNIVERSA PHILOSOPHIA.

I.

DAntnr Scientiæ, idque etiam de novo; ad quas sufficit certitudo & evidentia etiam moralis. Scientia totalis habitualis non est simplex & indivisibilis qualitas. Scientia actualis potest stare simul etiam in eodem actu, circa idem objectum, cum actu opinionis. Objectum attributionis in scientiis in actu secundo tale, non est ullatenus ex placito inventorum; neq; tamen est purè ex natura sua tale.

II.

Logica est Scientia Scientiarum, seu scientia considerans reflexè ipsas scientias. Dividitur inter alia, in Logicam strictè & latius talem. Objectum attributionis Logicæ, est veritas Scientifica: Materiale, Ens rationis Logicum, seu actûs & habitûs intellectûs, tendentes in suum objectum sub ratione veri; adeòq; etiam voces humanò modò formatæ, & operationes intellectûs; inter quas, illam (quæ aliàs dicitur tertia operatio intellectûs) probabile est non esse contradistinctam à secunda operatione intellectûs, sed esse speciem illius.

III.

Objectum formale Logicæ, est tendentia actuum & habituum intellectualium, in suum objectum sub ratione veri; adeòq; etiam rectitudo Logica passiva; quæ in re non est ipsa conformitas actuum intellectûs cum præceptis Logicis, sed potius est aptitudo actuum intellectûs ad finem Logicæ, scilicet ad veritatem scientificam.

B

Logica

IV.

Logica strictè talis seu minor, vulgò Dialectica, est utilis & necessaria moraliter ad alias scientias perfectè comparandas; est intrinsecè partim practica, partim speculativa.

V.

Logica verò latius & antonomastice talis, seu illa, quæ post Dialecticam solet tradi, est intrinsecè pure speculativa. Extrinsicè sitne practica an speculativa in actu secundo, Logica; id dependet à placito proprii cognoscentis.

VI.

Dantur relationes reales; non sunt quidquam superadditum fundamento & termino concretè sumptis. In illis ratio fundandi & terminandi, est semper eadem; terminus autem debet distingui realiter à fundamento.

VII.

Relatio sumpta formaliter non mutuò, identificatur adæquatè ipsi rationi tenenti se ex parte fundamenti; terminus verò & cætera omnia requisita essentialia ad relationem in obliquo nonnisi importata, sunt connotata prædictæ relationis, non constitutiva.

VIII.

Porro constitutivum alicujus rei definitivè est id, quod secundum totam suam entitatem identificatur eidem rei. Per ordinem verò ad dignoscendum, quodnam in particulari requisitum essentialiale alicujus rei, sit constitutivum, & quod Connotatum ejusdem, tenemus universaliter tanquam principium; quòd omne illud requisitum essentialiale alicujus rei sit constitutivum ejusdem, quod in explicatione ipsius importatur in recto; quod autem non importatur in recto, est tantum Connotatum extrinsecum ejusdem rei.

Non

I X.

Non implicant imò etiam defacto dantur Connotata extrinseca antonomasticè talia. Præter hæc Connotata extrinseca, datur etiam Connotatum intrinsecum strictè tale alicujus rei aut denominationis.

X.

Datur distinctio realis, etiam inadæquata; non est quidquam superadditum illi enti quod denominatur distinctum. Non datur imò probabilius etiam implicat in creatis, distinctio media inter realem & rationis tam virtualis intrinseca, quàm formalis ex natura rei.

XI.

Similiter non datur, & probabilius etiam implicat in creatis, præcisio objectiva talis; per quam cognoscatur una formalitas objecti, altera verò priori realiter adæquatè identificata, in re ipsa non cognoscatur ullatenus secundum se.

XII.

Datur universale tam in essendo quàm in prædicando, non tamen extra singularia; sed potius hoc universale formaliter tale, in re sunt ipsa plura singularia similia sibi repræsentata per modum unius sub conceptu singulis applicabili.

XIII.

Universale in actuali prædicatione de subjecto singulari vel minùs patente retinet suam universalitatem. Non est sufficiens ad illud unitas convenientiæ, item unitas tam positiva Scotistica, quàm negativa Cajetanica.

XIV.

Veritas formalis identificatur adæquatè ipsi actui; qui dicitur verus; objectum autem non identificatum realiter cum eodem actu, habet nonnisi pro Connotato. Propositio vera tam vocalis, quàm mentalis, probabilius

abilius non potest transire in falsam, respectu ejusdem omnino objecti; & e contra.

XV.

Objectum verificativum propositionis affirmativæ, est identitas subjecti cum prædicato. Propositio verò negativa ut sit vera, non requiritur ut nemine cogitante detur aliquod illius verificativum. Aliqua propositio etiam identica, potest esse falsa. Propositiones de futuris etiam liberis tam absolutis quàm conditionatis sunt determinatè veræ vel falsæ.

XVI.

Dantur composita naturalia, & principia intrinseca illorum; quæ principia & constitutiva compositi physici essentialis in facto esse, sunt duo tantum, scilicet materia & forma unitæ sibi. Totum physicum etiam essentialiter, non distinguitur ullatenus nemine cogitante ab omnibus suis partibus simul sumptis.

XVII.

Compositi essentialis in fieri principium intrinsecum, est unicum tantum, scilicet sola materia; alia essentialiter requisita ad compositum in fieri, ut privatio formæ subsequens, & ipsa forma subsequens, sunt nonnisi Connotata prædicti compositi in fieri.

XVIII.

Unde prædicti compositi, non sunt tria ista principia, Materia, privatio, & forma; sed vel maximè forma ipsa subsequens, idq; etiam in sententia negante Connotata antonomasticè talia.

XIX.

Materia prima datur; existit per propriam existentiam; habet potentiam sibi adæquatè identificatam receptivam formarum; secundum se sumpta, appetit appetitu innato omnes formas substantiales æqualiter; non dependet etiam physicè ab illis; est eadem specie in omnibus compositis,
Datur

X X.

Datur forma physica substantialis corporeitatis organica, constans formis substantialibus partialibus tanquam suis partibus; adeoq; dantur formæ substantiales partiales. Aliquæ formæ substantiales totales, possunt dari simul etiam naturaliter in eadem materia.

X X I.

Una numerò forma non potest naturaliter informare simul plures materias totales à se distitas; potest divinitus: & defacto etiam successivè non informat plures materias totales, per transmigrationem ex una tota materia in aliam.

X X I I.

Non dantur Formæ modales seu modi strictè antonomasticè tales. Unde res aliqua, secundum se aliàs indifferens ad aliquam denominationem, determinatur ad illam non per modum strictè talem, sed potius per formam ratam ex natura sua determinativam, ejusdem rei ad talem denominationem: quæ forma licet non sit vel non esset connexa cum eadem re, tamen coexistendo huic rei, eo ipso determinat illam actu ad talem denominationem.

X X I I I.

Unio physica essentialis in quovis composito physico probabilius est unica tantum; eaque materialis. In Composito habente formam causatam passivè à suo subjecto, unio physica essentialis est ipsa passio &eductio ejusdem formæ.

X X I V.

Secus in Composito habente formam strictè creatam, ut in Composito humano, unio non est passio &eductio ejusdem formæ; sed potius est aliqua entitas distincta realiter a materia & forma etiam simul sumptis & penetratis secum, ac ultimò ad se dispositis,

C.

Causa

XXV.

CAusa physica efficiens creata immediata, non potest etiam divinitus agere in distans simpliciter, non transmittendo virtutem suam per medium; similiter non potest se ipsam positivè producere, tam quoad secundò, quàm quoad primò esse:

XXVI.

Plures Causæ physicae efficientes, non possunt etiam divinitus causare se mutuò quoad primò esse; possunt quoad secundò esse etiam naturaliter. Possunt item totales in actu secundò, causare simul etiam naturaliter aliquem effectum unum eundemq; omnino.

XXVII.

Quavis creatura immediatè primò producitur, & conservatur à Deo, dependetq; immediatè à Deo quoad suum operari. Causæ creatæ necessariae ad individuationem sui effectus, probabilius determinantur à solo Deo; liberae verò à se ipsis non à Deo. Prædeterminatio physica in causis necessariis non datur; in liberis, etiam non potest dari salvâ earum libertate.

XXVIII.

Actio & Passio, est forma ex naturâ suâ determinativa effectus ad esse causati, & causæ ad esse causantis; actu autem determinat ad eandem denominationem eadem actio & passio non secundum se præcisè sumpta, sed nonnisi coëxistens causæ suæ in actu primò proximo constitutæ. Hæc passio & actio tam creativa quàm educativa à quâcunq; causa procedens, non distinguitur realiter absolutè à suo effectu; dicit tamen aliquid plus pro Connotato. Similiter educatio à passione non distinguitur absolutè.

XXIX.

Infinium Categorematicum simpliciter tale, definitivè est aliquid inexhaustibile successivè per quamcunq; purè

purè successivam acceptionem partium, & simul tale, quò majus dari non possit in eodem genere. Econtra infinitum categorematicum secundum quid tale, est aliquid inexhaustibile successivè & simul tale, quò majus dari possit in eodem genere.

XXX.

Implicat absolute omne infinitum Categorematicum, creatum, simpliciter tale. Implicat item maximum creatum tam finitum quam infinitum, in quocunque genere tali, quod ex natura sua potest crescere ulterius & ulterius; implicat inquam maximum creatum tale, quò majus dari non possit in eodem genere.

XXXI.

Proinde implicat & creatura perfectissima idq; five dicitur finitæ five infinitæ perfectionis. Potest dari, imò etiam datur infinitum sincategorematicum creatum. Possibile item est infinitum categorematicum creatum permanens secundum quid tale.

XXXII.

Partes integrales Continui quanti finiti, distinguuntur realiter ante omnem assignationem. Quod continuum non componitur ex solis indivisibilibus, sed potius tum ex indivisibilibus, tum ex divisibilibus realiter, idque divisibilibus in infinitum sincategorematicè, non autem categorematicè: componitur item ex divisibilibus per rationem in infinitum.

XXXIII.

Ex sententia communiori Aristotelica de Continuo, sequitur dari infinitum categorematicum creatum simpliciter tale, in sententia usurpante communiores definitionem, infiniti simpliciter talis.

XXXIV.

Ubicatio probabiliter est entitas positiva distincta realiter à re locata & loco extrinseco; non tamen est

est modalis sed rata. Vacuum philosophicè sumptum, penetratio duorum corporum habentium distinctas quantitates, & existentia unius corporis etiam circumscriptiva in pluribus simul locis, possunt dari divinitus; non possunt naturaliter.

XXXV.

Duratio rei creatæ non est quidquam superadditum eidem rei & tempori extrinseco; sed potius est ipsa còexistentia ejusdem rei cum tempore extrinseco, vel reali vel imaginario; adeoque identificatur realiter adæquate absolutè eidem rei, prout còexistenti cum tempore extrinseco.

XXXVI.

Anima est actus primus corporis physici organici potentiâ vitam habentis; idq; est actus informans, non autem purè assistens corpori. Unica nonnisi datur anima in quovis Composito vivente; informat etiam ossa, dentes, ungues, cornua, rostra, plumas avium, squammas piscium, capillos, barbam, lanam, sanguinem. Omnis augmentatio viventium habet terminos sibi a natura præfixos.

XXXVII.

Mundus est compages ex cælo & globo terraqueo cæterisque in terra inclusis còalescens; est unicus tantum; licet plures sint possibiles, est sphæricus, & perfectus; defecit tamen probabiliter in aliquibus à prima illa perfectione in qua fuerat primis sæculis conservatus à Deo; & simul in aliquibus profecit, præcipuè in moralibus perfectionibus.

XXXVIII.

Cæli sunt tres, corruptibiles ab intrinseco; non sunt corpora essentialiter simplicia, sed composita ex materia & forma non vivente. Elementa sunt quatuor, ignis, àér, aqua, & terra. Ignis elementaris, non est sub concavo lunæ.

Ens

XXXIX.

ENs est id, quod est actu realiter nemine cogitante; potest præscindi à suis differentiis; (& econtra differentia ab ente;) adeoque non transcendit formaliter suas differentias, neque transcenditur ab illis; respectu suorum inferiorum est univocum.

XL.

EXistentia DEI nostri gloriosissimi, independenter à fide divinâ est demonstrabilis simpliciter scientificè Atheo ex ipsa creaturarum existentia; sed non in sententia requirente certitudinem Metaphysicam ad scientiam simpliciter talem. Simul tamen existere Deum est lumine naturæ notum, seu simpliciter per se notum, non solum quoad se sed etiam quo ad nos. Immortalitas animæ rationalis, potest ratione naturali demonstrari.

XLI.

Proprietates Metaphysicæ seu attributa entis ut sic, sunt tria, scilicet unitas, bonitas, & veritas transcendentalis. Entis per se, seu substantiæ, potissima proprietas est subsistentia; quæ strictè Philosophicè sumpta, definitivè est terminus naturæ in perfectione substantiæ physica.

XLII.

Datur prædicta subsistentia; potestque etiam ratione Philosophicâ probari existentia illius. Quæ subsistentia propria naturæ creatæ, in re est ipsa natura creata completa non unita physicè ulli substantiali suo perfectivo; adeoque præter naturam creatam completam nil plus dicit, nisi negationem generalem unionis physicæ cum alia substantia perfectiva ejusdem naturæ.

XLIII.

Proinde subsistentia propria naturæ creatæ completæ, non est modus nec ulla alia entitas positiva realiter superaddita eidem naturæ; non est item nec potest esse

D

ipsa

ipsa & sola negatio generalis unionis physicae immediatae, ejusdem naturae completæ cum alia substantia, sive quâcunque, sive nonnisi digniore.

X L I V

EXistentia rei creatæ, non distinguitur nemine cogitante ab essentiâ sibi proportionatâ. Possibilitas activa creaturarum, in re est ipsa causa productiva earum : adeoque omnipotentia D E I, est possibilitas activa omnium creaturarum, æterna, immutabilis, ac necessaria simpliciter.

X L V.

PRæter possibilitatem activam extrinsecam, ex suppositione existentium creaturarum defacto debet admitti ; quòd detur aliqua possibilitas intrinseca passiva, seu formalis earundem creaturarum. Quæ possibilitas passiva intrinseca actualis creaturarum, in re sunt eadem creaturæ existentes.

X L V I.

ULtra hanc possibilitatem, nulla alia datur nemine cogitante possibilitas intrinseca creaturarum ; adeoque non existente creaturâ possibilitas illius intrinseca non datur nemine cogitante absolutè in se intrinsecè. Proinde causa prima seu D E U S noster gloriosissimus non connectitur essentialiter cum possibilitate intrinseca creaturarum. Similiter causa creata non connectitur cum possibilitate suorum effectuum.

X L V I I.

Possibilitas passiva intrinseca rei creatæ, non est quidquam absolutum æternum, actuale, nemine cogitante distinctum à Deo ; sive id appelletur diminutum, sive quidditativum ; non est item nemine cogitante disjunctivè ac indeterminatè, vel existentia ejusdem rei, vel non existentia seu negatio existentia.

Simi.

XLVIII.

Similiter prædicta possibilitas non est aliquid conditionatum explicabile tali actu; quod sit id, quod si existeret non involveret contradictionem. Pura possibilitas passiva intrinseca rei creatæ, non est nemine cogitante ipsa & sola negatio contingens existentia ejusdem rei.

XLIX.

Datur nemine cogitante realiter aliqua negatio necessaria chimæ, tenens se ex parte entium realium; estque ipsum ens reale. Negationes objectivæ formales entium positivorum, non dantur ullatenus nemine cogitante in se intrinsecè, etiam improprie & suo modo; adeoq; non sunt entia etiam abusiva & diminuta.

L

Ens rationis fictitium, est illud; quod habet esse tantum objective in intellectu; seu est impossibile cognitum. Proinde impossibile objective potest cognosci, etiam ab intellectu Divino; cui cedant universa

A. M. G. P. V. M. I. C. H. O. S. PP. C.

---

*Defendentur publicè in Aula Karnkoviana Collegii Califfiensis Societas
cù JESU ab eodem qui supra, Anno Domini 1711. Mense
Janio Die Horis consuetis.*

